

» possit Episcopus Sacerdotes, animarum curae minime addictos, ad Christianam doctrinam docendam adigere in casu »; respondit: « Generaliter loquendo negative ». Denique interrogata an, si propter cleri penuriam difficile sit providere paroecias de Rectore, facultatem habeat Episcopus Sacerdotes viribus pollentes et ab aliis officiis liberos compellendi ad parochialium Ecclesiarum curam (amovibiliter) percipiendam, usquedum illis alio modo providere queat », (9 Jun. 1884, et 31 Jan. 1891) respondit, affirmative; sed non jure ordinario; bene vero vigore facultatum, quae approbante SS.mo D. N., Episcopo idcirco tribuuntur, et quidem ad septennium dumtaxat, et dummodo insuper tandiu expositae circumstantiae perdurent. (Vide etiam supra n. 96 et Acta XXIII. 608). Hinc facile est deducere an Episcopus possit, v. g., praecipere ut Sacerdos A excerceat officium Vicarii in paroecia B; vel ut Parochus C acceptet Sacerdotem D pro Vicario; vel ut Rector Ecclesiae E cedat Sacerdotem F ad Missam alibi celebrandam nedum ut, v. g., ruri provideatur Ecclesiae parochiali quae secus pro casu improviso remaneret sine Missa (quod concedi debet); sed etiam ad satisfaciendum petitionibus particularibus v. g., pro festis, pro Monialibus quae secundam vel tertiam Missam vellent, pro privatis oratoriis divitum rusticantium etc. Sed poteritne Episcopus, occasione praedicationis quadragesimalis vel adventus in cathedrali, prohibere ne illa hora aliae praedicationes vel functiones in aliis ecclesiis peragantur? Negative. Patet ex declaratione S. C. C. apud Lucidi (I. II. 183).

CAPUT XV.

De Episcopo quoad obligationem interpellandi Capitulum.

130. An et quibus in rebus Episcopus Capitulum interpellare teneatur; et an ejusdem sententiam sequi teneatur?

Benedictus XIV (De Syn. XIII. I) dicit: « Profecto ambigi non potest » quin etiam hodie jure Decretalium Canonici Ecclesiae Cathedralis sint consilarii nati Episcoporum, adeo ut non liceat Episcopo aliquid gravis momenti negotium aggredi et deliberare inconsulto Capitulo ».

Hujusmodi interpellatio (quando locum habere debet) semper non solum pro licito sed etiam pro valido exigitur; ita tamen ut Episcopus non semper Capituli sententiam sequi teneatur; interdum enim consensus exigitur, et interdum consilii petitio sufficit; qua de re dicit Bened. XIV (l. c.): « Nec proinde frustraneum erit reputandum Canonicorum consilium, etsi » enim Episcopus non teneatur illud sequi, consulentium tamen rationibus » instruitur atque edocetur, ne considerate et praecipitatur agat ».

Ad distinguendum autem quando consensus et quando solum consilium exigatur, rem istam sic bene declarat Scavini (I. 594): « Necessarius est » consensus si res Ecclesiae immobilis aut mobilis pretiosa sit alienanda; in » unione Ecclesiarum aut suppressione; in numero Canonicorum augendo » aut minuendo; in novis dignitatibus inducendis; in novis tributis aut » pensionibus Ecclesiis imponendis; si gravanda Ecclesia; et generatim » quoties de Episcopatus aut Capituli juribus, obligationibus, detrimentis » agitur. (Item pro eligendis Examinatoribus pro-synodalibus). Capituli

» autem consilium sufficit, si Episcopus velit novas leges condere; excessus » Clericorum corrigere (intellige per decretum generale); religiosos conventus erigere; item in erectione et administratione (intellige pro novitate magni momenti) Seminarii etc. ».

Sed quid si consuetudo in contrarium adesset? R. Consuetudo hujusmodi, etsi concludenter probaretur, facile tamquam abusus et corruptela habenda erit; et profecto si fiat recursus ad S. C. C., ipsa juxta communem disciplinam decidere solet.

CAPUT XVI.

De Episcopo quoad administrationem Sacramenti Confirmationis.

131. Qua frequentia tenetur Episcopus publicam hujus Sacramenti administrationem peragere? S. Ligorius (VI. 175) dicit: « Peccare graviter » Episcopum qui per 8 vel 10 annos differret circuire saltem per loca praecipua (ad hoc Sacramentum ministrandum) ». Equidem alii quoque auctores communissime a peccato gravi excusant Episcopum, nisi dicto tempore longissimo differat et negligat. At vero haec doctrina a veritate et sensu communi (saltem hodie et apud nos) longe aberrare videtur. Si Episcopus per sex vel septem annos hoc Sacramentum in locis praecipuis suae Dioecesis non administraret, sequeretur quod 1.º Juvenes plurimi deberent ad Communionem admitti antequam confirmati fuerint; 2.º Quum hodie in civitatibus et oppidis post annum undecimum vel duodecimum masculi ad Ecclesiam se conferre desinant, jam plurimi sine hoc Sacramento per totam vitam remanerent. Adde verecundiam, respectum humanum, irrisiones etc., si nempe adulti cum pueris ad hoc Sacramentum recipiendum immisceri deberent. 3.º Christifideles, propter dilationem adeo magnam, valde turbarentur, et de Episcopo quam maxime scandalizarentur. 4.º Episcopus deficeret etiam contra obligationem gravissimam visitationis pastoralis, quae (ut vidimus) quolibet anno vel saltem biennio fieri debet; ea enim occasione hoc quoque Sacramentum administrare tenetur.

Ego itaque dicerem peccare graviter Episcopum qui, sanitate gaudens, ultra biennium vel triennium publicam per diversa loca confirmationis administrationem non perageret; idque maxime si Parochi, nomine suorum parochianorum, instantias hac de re iterum iterumque facerent.

132. Teneturne Episcopus se conferre ad confirmandos pueros infirmos, si de hoc requiratur? Communis sententia est Episcopum ad hoc non obligari; nam si id uni faciat, alteri neget, ratio scandali erit; si vero omnibus satisfacere velit, nimis grave onus (cum praejudicio aliarum obligationum) ei imponeretur. Lhemkuhl (II. 100).

CAPUT XVII.

De Episcopo quoad judicia instituenda et causas expediendas.

133. Quaenam hoc in puncto sint Episcopi obligationes? Argumentum istud adeo amplum est ut hic pertractari nequeat. Dicam itaque tantummodo

quod Episcopus debet providere ut causae *valide, juste, prompte* expediantur, cavendo etiam (quantum fieri potest) ne causae ecclesiasticae ad laica tribunalia deferantur. Pro explicatione consulantur Canonistae, v. g., Vecchiotti (*Vol. II. § 8-48*).

CAPUT XVIII.

*Notantur nonnulla circa facultates jurisdictionales,
quae Episcopo competunt.*

Imprimis distinguendum est inter facultates *ordinarias seu quasi ordinarias* quas habet etiam extra casus urgentes; et illas quae solum in casibus urgentibus ei competunt. Postea dicendum est aliquid de facultatibus delegatis.

134. *Quaenam sunt facultates ordinariae vel quasi-ordinariae, quae, seclusa etiam casus urgentia, Episcopo competunt?* Plurimae sunt, et fere omnes notissimae. Hic recenseo solum sequentes.

I.^o Potest absolvere a casibus Romano Pontifici reservatis dummodo I.^o sint occulti; 2.º non agatur de excommunicationibus, quae speciali modo eidem Romano Pontifici reservantur. Trid. XXIV. VI. Cap. *Liceat*, et Const. *Apostolicae Sedis*.

135. II.º Potest dispensare a votis simplicibus (seu potius ea commutare); exceptis tamen I.^o votis castitatis perpetuae, religionis, et peregrinationum ad limina Apostolorum, ad Jerusalem, et ad S. Jacobum Compostellae; 2.º votis simplicibus, quae emittuntur sive in triennio ante professionem, sive in piis Congregationibus votorum simplicium a S. Sede approbatis cum obligatione perseverantiae. Vide explicationes in alio meo opere (cui titulus *Examen*) n. 1908.

136. III.º Potest dispensare a juramentis omnibus; exceptis tantummodo juramentis a tertio acceptatis et libere emissis.

137. IV.º Quoad Ordines, potest dispensare in quibusdam irregularitatibus; scilicet ab illis quae proveniunt I.^o ex delicto occulto (excepto homicidio voluntario) Trid. C. *Liceat*. 2.º ex defectu natalium legitimorum pro solis Ordinibus minoribus et beneficio pro quo Ordo sacer non exigatur; 3.º ex bigamia similitudinaria (propter attentationem matrimonii ecclesiastici post votum solemne), praemissa tamen longa et exemplari poenitentia.

Potest etiam dispensare (ut supra vidimus) ab interstitiis; sed non ut *extra tempora* vel ante aetatem canonicam Ordines Sacri suscipiantur.

138. V.^o Quoad matrimonium celebrandum, a publicationibus, a tempore feriato, a benedictione nuptiali et a voto simplici (juxta limitationes supradictas) dispensare potest. Ab aliis vero impedimentis sive dirimentibus (etsi matrimonio jam celebrato detegerentur), sive impedientibus (sponsalium, mixtae religionis, et voti reservati) dispensandi nullam auctoritatem habet.

139. VI.º Dispensare possunt, intra limites consuetudinis et pro actu transeunte, quoad leges communes, in casibus particularibus levioribus, et frequenter occurrentibus, v. g., quoad jejunium, opera servilia, horas canonicas, abstinentiam a carnibus, celebrationem Missae ante auroram vel post meridiem, lectionem alicujus libri prohibiti etc.

140. VII.º Concedere nequit ut Missa domi celebretur, nisi per modum actus transeuntis tantummodo, et occurrente causa magna et urgente, quae difficillime verificabitur; causa enim deferendi Viaticum ad moribundum, cui *solemniter* deferri non posset, non satis magna et urgens habita fuit a S. C. C. (6 Sept. 1890), apud Monitore (*VI. II. 193*).

141. VIII.º Quod Episcopi facultatem habeant pias testatorum voluntates commutandi (ex praesumpta eorundem voluntate) dicunt multi; sed haec doctrina (ut dixi, *Praxis n. 2798*) sustineri non potest. Vide documenta apud Pallottini (v. *Legatum § V n. 1-13*) et Lucidi (*II. VII. 72*).

Jus in Episcopis illas commutandi admitti potest solum si casus urgeret, vel si de rebus leviusculis, aut de casibus jam expresse ab Ecclesia permisissis, ageretur. Vide Scavini (*II. 537*), et *Avvisatore Eccl. (an. XII. 430)*.

142. IX.º Hinc nequeunt Episcopi ad Missarum reductionem procedere, nisi specialem a S. Sede obtinuerint facultatem (*Praxis n. 3531*). Possunt tamen Missarum translationem concedere, ut scilicet in alio altari vel etiam in alia Ecclesia celebrentur. Auctoritatem istam habent ex Tridentino et consuetudine. Oportet tamen ut causa proportionata intercedat. Dixi *proportionata*; major enim exigeretur si de translatione perpetua, et speciatim si non de sola altaris sed etiam Ecclesiae mutatione, maxime vero si testator populi quoque commoditatem respexerit aut suos defunctos illic sepultos habuerit etc.; et minor sufficet si de sola altaris, aut temporanea brevique mutatione ageretur etc., et speciatim si altari a testatore designato altare privilegiatum substitueretur. Vide Lucidi (*II. VII. 108 seqq.*) et S. Lig. (*VI. 329*).

143. X.^o Episcopi jure ordinario concedere possunt facultatem binandi in duobus casibus indicatis a Benedicto XIV (juxta dicta *Praxis n. 3500*); non vero in aliis, etsi forent aequivalentes, pro quibus ad S. Sedem recurrere oporteret.

144. XI.º Episcopus potest et debet impedire ne aliqua (etsi pia vel a Regularibus promota) sodalitas introducatur, quin ipse ejusdem statuta approbaverit, et maxime relate ad modum accipiendi et erogandi elemosynas a consodalibus collectas (Statuta autem approbata modificare potest, nisi a S. Sede confirmata fuerint). Nequit autem permittere ut plures ejusdem nominis sodalitates in eodem loco statuatur (exceptis sodalitatibus SS.mi Sacramenti et Doctrinae Christianae, quae in qualibet paroecia institui possunt); quod verum est, etsi sodalitates Archisodalitatis non essent aggregatae. Item jus habet tum interveniendi (per se vel per alium) earundem comitiis (attamen sine voto); tum exigendi rationem erogationum; tum denique confirmandi vel reprobandi Officiales etc. De his omnibus vide documenta apud Lucidi (*II. VII. 119-152*).

145. XII.º Permissio Episcopi exigitur etiam pro collectionibus elemosynarum ad opus pium (nisi collectae ipsae a S. Sede vel antiqua consuetudine approbatae fuerint). Clemens V in Concilio Viennensi aperte dicit: « Juxta statuta Concilii generalis, duximus prohibendum districte ne » quaeSTORES aliqui (nisi Apostolicas vel Dioecesani Episcopi litteras exhibuerint) quomodolibet admittantur et permittantur ». Vide Monitore Eccl. (*IV. I. 170*).